॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૭ જુલાઈ ૨૦૨૪ મહિલા મંડળ કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

OPEN BOOK / REGULAR | **શ્રેણી – ૧૧** | WRITER YES / NO

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		SUPARVISOR SIGN.	

MARKS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAL

(૧૫)

પ્ર.૧ સામાયિક પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) પાઠપૂર્તિ કરો. **(૧૦)**

૧. તસ્સ **ધમ્મસ્સ કેવલી પન્નત્તસ્સ અબ્ભુટ્ઠિઓમિ આરાહણાએ** વિરઓમિ

૨. માણસિઓ **ઉસ્સુત્તો ઉમ્મગ્ગો અકપ્પો અકરણિજ્જો** દુજ્ઝાઓ

૩. સાઈમં **વત્થ પડિગ્ગહ કંબલ પાયપુચ્છણેણં** પાઢિયારૂ

૪. ખામેમિ **ખમાસમણો દેવસિયં વઈક્કમં આવસ્સિયાએ** પડિક્કમામિ

૫. સમ્મં **કાએણં ન ફાસિયં ન પાલિયં ન તીરિયં** ન કિટ્ટિયં

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. **(૫)**

૧. સાધુ–સાધ્વીજી ગોચરી લેવા શા માટે જાય છે? **સંયમના રક્ષણ માટે અને જીવન ટકાવવા માટે.**

૨. ઉપભોગ એટલે શું? **જે પદાર્થ ફક્ત એક જ વાર વાપરી શકાય છે તે ઉપભોગ. જેમ કે અનાજ, પાણી વિ.**

૩. અરિહંતનું શરણું શા માટે લેવું જોઈએ? **ભગવાનની આજ્ઞાનું પાલન કરવા માટે અરિહંતનું શરણું લેવું જોઈએ.**

૪. ત્રીજું શ્રમણસૂત્ર શેના વિશે છે? **સ્વાધ્યાય અને પ્રતિલેખનના દોષોથી નિવૃત્ત થવા વિશે છે.**

૫. વર્તમાને કેવળી ભગવાન ક્યાં છે? **પંદર કર્મભૂમિમાં રહેલા પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં બિરાજે છે.**

(૫૫)

પ્ર.૨ (અ) ગુણસ્થાનના આધારે લખો. **(૪૦)**

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. **(૧×૧૦)**

૧. પંડગવનથી છટ્ઠી નરક સુધી કયું ગુણસ્થાન સ્પર્શે?

બીજું અને ચોથું ગુણસ્થાન સ્પર્શે.

૨. ઉત્કૃષ્ટ નવ વાર કયા કયા ગુણસ્થાન આવે?

આઠમા, નવમા, દશમા ગુણસ્થાન આવે.

૩. દશ હેતુ કયા ગુણસ્થાને લાભે? કયા?

દશમા ગુણસ્થાને દશ હેતુ લાભે. ૧ સંજવલન લોભ અને ૯ યોગ (૪ મન, ૪ વચન, ૧ ઔદારિક).

૪. ઉપશાંત એટલે શું?

પાણી દ્વારા સંપૂર્ણ અગ્નિ બુઝાવ્યાની જેમ નહિ, પણ રાખ વડે ઢાંકેલ અગ્નિની જેમ મોહ ઉપશાંત છે.

૫. કાળ અપેક્ષા ચોથા ગુણસ્થાને કયા ગુણસ્થાનવાળા આવે?

કાળ અપેક્ષા ચોથા ગુણસ્થાને ૭ થી ૧૧ ગુણસ્થાનવાળા આવે.

૬. વેદનીય અને મોહનીયના ઉદયે કેટલા ગુણસ્થાન સુધી પરિષહ લાભે?

વેદનીયના ઉદયે ૧૪ ગુણસ્થાન સુધી અને મોહનીયના ઉદયે ૯ મા ગુણસ્થાન સુધી હોય.

૭. અપ્રમત્ત ગુણસ્થાનમાં કેટલી અને કઈ ક્રિયા લાભે?

૧૫ ક્રિયા, ઈરિયાવહિયા, મિચ્છાદંસણવત્તિયા, અપચ્ચક્ખાણવત્તિયા, પરિગ્ગહિયા, કાઈયા આદિ ૫ અને આરંભિયા વર્જીને.

૮. બારમા ગુણસ્થાને બંધ, ઉદય, ઉદીરણા અને સત્તા કેટલા કર્મની? (માત્ર સંખ્યા લખો.)

બારમા ગુણસ્થાને બંધ ૧ કર્મનો, ઉદય ૭ કર્મનો, ઉદીરણા ૫/૨ કર્મની, સત્તા ૭ કર્મની.

૯. ક્ષપક શ્રેણીવાળાને ભાવ કેટલા હોય? કયા?

ચાર. ઉદય, ક્ષાયિક, ક્ષયોપશમ અને પારિણામિક.

૧૦. જેને નિયમા પડિવાઈ થવું છે તેને નવમા ગુણસ્થાને સંઘયણ કયું સંઘયણ હોય?

વજ્રઋષભનારાચ સંઘયણ, ઋષભનારાચ સંઘયણ, નારાચ સંઘયણ

૧૧. નવમા ગુણસ્થાનનું નામ શું છે? તેના ફળ, ગુણ અને ગતિ લખો. (૫)

નવમા ગુણસ્થાનનું નામ અનિવર્તિ બાદર ગુણસ્થાન છે.

ગુણ : જીવ, અજીવ આદિ નવ તત્ત્વ દ્રવ્યથી, ક્ષેત્રથી, કાળથી, ભાવથી નવકારશીથી છ માસ સુધીનું તપ નિર્વિકાર, અમાયી, વિષય નિર્વાંછાપણે જાણે, શ્રદ્ધે, પ્રરૂપે તથા શક્તિ પ્રમાણે પાલન કરે.

ફળ : આ ગુણસ્થાન એક ભવમાં જ. એક વાર ઉ. ચાર વાર આવે. ઘણા ભવમાં જ. બે વાર ઉ. નવ વાર આવે. તે જીવ જ. તે જ ભવે ઉ. ત્રીજા ભવે મોક્ષમાં જાય.

ગતિ : શ્રેણીમાં કાળ કરે તો પાંચ અનુત્તર વિમાનમાં ઉપજે.

(૨) નીચેનામાં કેટલા અને કયા કયા ગુણસ્થાન લાભે? (૭)

૧. ઉપશમ શ્રેણી અકષાયીમાં

એક. ઉપશાંત મોહનીય.

૨. અકષાયી શુક્લલેશીમાં

ત્રણ. ઉપશાંત મોહનીય, ક્ષીણ મોહનીય, સયોગી કેવળી

૩. બે ધ્યાનમાં

પાંચ. મિથ્યાત્વ, સાસ્વાદન, મિશ્ર, પ્રમત્ત સંયતિ, અપ્રમત્ત સંયતિ.

૪. મન:પર્યવજ્ઞાનમાં

સાત. પ્રમત્ત સંયતિ, અપ્રમત્ત સંયતિ, નિવર્ત્તિ બાદર, અનિવર્તિ બાદર, સૂક્ષ્મ સંપરાય, ઉપશાંત મોહ., ક્ષીણ મોહનીય.

૫. છ લાખ જીવાયોનિમાં

બે. મિથ્યાત્વ અને સાસ્વાદન.

૬. આંશિક વ્રત લેવાવાળામાં

એક. દેશવિરતિ સમ્યક્ દષ્ટિ.

૭. સામાયિક અવેદીમાં

એક. અનિવર્તિ બાદર.

(૩) યોગ્ય વિકલ્પ પર ટીક કરો. (૮)

૧. બીજા ગુણસ્થાને .... સમકિત હોય. (ક્ષાયિક, વેદક, **સાસ્વાદન**)

૨. એક સમય માત્રમાં .... ગતિએ મોક્ષમાં જાય છે. (**ઉર્ધ્વગતિ,** વિગ્રહગતિ, ઋજુગતિ)

૩. ૧૪ લાખ જીવાયોનિ .... ગુણસ્થાને હોય છે. (ચોથા, **છટ્ઠા,** પાંચમા)

૪. શ્રેણીમાં .... જીવ લાભે. (**૧૬૨,** ૧૦૮, ૫૪)

૫. .... ગુણસ્થાને જઘન્ય અંતર અંતર્મુહૂર્તનું છે. (**પહેલા,** બારમા, ચૌદમા)

૬. .... નું સાહરણ થતું નથી. (પ્રમત્ત સાધુ, ૧૪ **પૂર્વી સાધુ,** સામાયિક ચારિત્ર)

૭. ચૌદમા ગુણસ્થાને .... પરિષહ વેદે. (૧૧, ૧૦, ૯)

૮. આઠમા ગુણસ્થાને .... પરિણામ ન હોય. (વર્ધમાન, **અનવસ્થિત,** હીયમાન)

(૪) મને ઓળખો. **(૫)**

૧. એક ગુણસ્થાનનું નામ જે ચારિત્ર પણ છે. **સૂક્ષ્મ સંપરાય**

૨. હું આઠ ગુણસ્થાનની સ્પર્શના કરું છું. **અંતકૃત જીવ**

૩. પાંચ ભૂતમાં મારો સમાવેશ જીવમાં થતો નથી. **આકાશ**

૪. મારામાં બે દંડક છે. **પાંચમા દેશવિરતિ ગુણસ્થાને**

૫. મારી સ્થિતિ સૌથી લાંબી છે. **ચોથું અવિરતિ સમ્યક્ દૃષ્ટિ**

(૫) નીચેના વાક્યો સાચા છે કે ખોટા? ખોટા હોય તે સુધારીને લખો. **(૫)**

૧. ૧૩ મા ગુણસ્થાને શુકલ ધ્યાનનો બીજો પાયો હોય છે.

ખોટું. ૧૩ મા ગુણસ્થાને શુકલ ધ્યાનનો ત્રીજો પાયો હોય છે.

૨. સાતમા ગુણસ્થાને ત્રણ માર્ગણા હોય છે.

સાચું.

૩. ક્ષાયિક સમકિતની સ્થિતિ અનાદિ અનંત છે.

ખોટું. ક્ષાયિક સમકિતની સ્થિતિ સાદિ અનંત છે.

૪. સિદ્ધમાં દ્રવ્ય આત્મા હોતો નથી.

ખોટું. સિદ્ધમાં દ્રવ્ય આત્મા હોય છે.

૫. ૧૧ મે ગુણસ્થાને પાંચ કર્મની ઉદીરણા કરે છે.

સાચું.

(આ) જીવ પરિણામ પદ – અજીવ પરિણામ પદના આધારે લખો. **(૧૫)**

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. **(૬)**

૧. વટ્ટ સંસ્થાનમાં કેટલા આકાશ પ્રદેશ હોય?

વટ્ટ સંસ્થાનમાં જઘન્ય પાંચ આકાશ પ્રદેશ હોય.

૨. કષાય કેટલા છે? કયા? **પાંચ. ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, અકષાયી.**

૩. જીવ પરિણામ એટલે શું? **જીવની ગતિ વગેરેની પર્યાયના પરિવર્તનથી થવાવાળી જે અવસ્થા તેને જીવ પરિણામ કહે છે.**

૪. આંખની કીકી અને પગની એડી કેવી હોય? **આંખની કીકી સ્નિગ્ધ અને પગની એડી ખરબચડી.**

૫. બે ગુણ રૂક્ષનું બે ગુણ રૂક્ષ સાથે અને બે ગુણ સ્નિગ્ધનું બે ગુણ રૂક્ષ સાથે બંધન થાય કે નહિ?

બે ગુણ રૂક્ષનું બે ગુણ રૂક્ષ સાથે બંધન ન થાય અને બે ગુણ સ્નિગ્ધનું બે ગુણ રૂક્ષ સાથે બંધન થાય.

૬. સૌથી વધુ પરિણામ અને સૌથી ઓછા પરિણામ કયા દંડકમાં હોય?

સૌથી વધુ પરિણામ મનુષ્ય અને સૌથી ઓછા પરિણામ તેઉ, વાઉના દંડકમાં હોય.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માગ્યા પ્રમાણે લખો. **(૯)**

૧. જુગલિયા હાથી અને ચૌદમા ગુણસ્થાનમાં કેટલા અને કયા પરિણામ હોય? (૪)

જુગલિયા હાથીમાં ૨૮ પરિણામ ગતિ – ૧ તિર્યંચ, ઈન્દ્રિય – ૫, કષાય – ૪, લેશ્યા – ૪ પહેલી, યોગ – ૩, ઉપયોગ ૨, જ્ઞાન – ૪ બે જ્ઞાન, બે અજ્ઞાન, દષ્ટિ – ૨ સમકિત, મિથ્યાત્વ, ચારિત્ર – ૧ અવિરતિ, વેદ – ૨ સ્ત્રી વેદ, પુરુષ વેદ.

ચૌદમા ગુણસ્થાને ૧૧ પરિણામ ગતિ – ૧ મનુષ્ય, ઈન્દ્રિય – ૧ અણિન્દ્રિય, કષાય – ૧ અકષાયી, લેશ્યા ૧ અલેશી, યોગ – ૧ અયોગી, ઉપયોગ – ૨, જ્ઞાન – ૧ કેવળજ્ઞાન, દષ્ટિ – ૧ સમકિત, ચારિત્ર – ૧ યથાખ્યાત, વેદ – ૧ અવેદી.

૨. માંગ્યા પ્રમાણે જવાબ લખો. લાંતકમાં વેદ, વર્તમાને યોગ, તમસ્તમપ્રભામાં દષ્ટિ (૩)

લાંતકમાં વેદ ૧ પુરુષ વેદ,

વર્તમાને યોગ ૪ મનયોગ, વચનયોગ, કાયયોગ, અયોગી.

તમસ્તમપ્રભામાં દષ્ટિ ૩ સમકિત, મિથ્યાત્વ, મિશ્ર.

૩. બંધન અને અગુરુલઘુ પરિણામ એટલે શું? (૨)

બંધન : અજીવમાં બે પરમાણુ પુદ્ગલથી માંડીને અનંત પ્રદેશી પુગલનું જોડાવું તે બંધન છે.

અગુરુલઘુ : અગુરુલઘુ એટલે ભારે કે હલકો નહિ એવા અજીવ પુદ્ગલ પરિણામ.

(૧૦)

પ્ર.૩ સંસ્કાર વિભાગના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

૧. વડીલોના વિચાર આપણાથી વિરુદ્ધ શા માટે છે? **મારા અશુભ કર્મને કારણે.**

૨. કટુ વચન સહીને કયા સતી મોક્ષમાં ગયા? **સતી અંજના, સતી ચંદનબાળા.**

૩. જાતને કેવી રીતે સુધારવાની છે? **સમભાવ કેળવીને.**

૪. શેના પર પાણી ફરી વળ્યું છે? **મારી બધી અપેક્ષાઓ અને આશાઓ પર.**

૫. કયો સમય બગડે છે અને કયો સમય સુધરે છે? **જે સમય સંસારમાં જાય છે તે બગડે છે અને જે સમય ધર્મમાં જાય છે તે સુધરે છે.**

૬. પૈસો એટલે શું? **પાપ અને દુ:ખની કમાણી.**

૭. સુખી થવું હોય તો શું કરવું? **સુખી થવું હોય તો અપેક્ષા કોઇની રાખવી નહિ.**

૮. ક્રોધને ભગાડવા શું કરવું? **આવશ્યકતા ઘટાડી સાદાઈ વધારવી.**

૯. છૂપી આત્મપ્રશંસા કેવી રીતે થાય છે? **પરનિંદા સાંભળવામાં રસ લેવાથી.**

૧૦. પ્રશંસાથી શું વધે છે? શેનો નાશ થાય છે? **અભિમાન વધે છે, વિનયગુણનો નાશ થાય છે.**

(૧૦)

પ્ર.૪ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો.

૧. રેવતી માંસભક્ષણમાં કેવી રીતે રહેતી હતી? **(૧×૬)**

રેવતી માંસભક્ષણમાં લોલુપ, આસક્ત, લુબ્ધ તથા તત્પર રહેતી હતી.

૨. શ્રમણ ભગવાન મહાવીર સ્વામી કઈ નગરીના કયા ચૈત્યમાં પધાર્યા?

શ્રમણ ભગવાન મહાવીર સ્વામી ચંપા નગરીના પૂર્ણભદ્ર ચૈત્યમાં પધાર્યા.

૩. જિનપાલની કથા આપણને શું કહે છે?

જિનપાલની કથા આપણને કહે છે કે જે પોતાના આત્મગુણોમાં મસ્ત રહેશે તે મુક્તિ પામશે.

૪. રેવતી મરીને ક્યાં ઉત્પન્ન થઈ?

રેવતી મરીને પ્રથમ રત્નપ્રભા નરકમાં લોલુપાચ્યુત નરકાવાસામાં ઉત્પન્ન થઈ.

૫. મહાશતકની બાર પત્નીઓ પાસે સંપત્તિમાં શું હતું?

તેના પિયરથી લાવેલ એક એક કરોડ સોનામહોર તથા દશ દશ હજાર ગાયોનું એક ગોકુળ સંપત્તિમાં હતું.

૬. કોની આજ્ઞાથી કોણે રત્નદેવીને લવણસમુદ્ર સાફ કરવાનું કહ્યું?

શક્રેન્દ્રની આજ્ઞાથી લવણસમુદ્રના સુસ્થિત દેવે રત્નદેવીને લવણસમુદ્ર સાફ કરવાનું કહ્યું.

૭. કોણ બોલે છે? કોને કહે છે? **(૪)**

૧) શૈલક યક્ષની પુષ્પપૂજા કરો.

શૂળીએ ચઢેલા પુરુષે જિનપાલ-જિનરક્ષિતને કહ્યું.

૨) હે મોતની કામના કરનારા!

રયણાદેવીએ જિનપાલ-જિનરક્ષિતને કહ્યું.

૩) મહાશતકની સાધનામાં સ્ખલના થઈ ગઈ છે.

મહાવીર સ્વામીએ ગૌતમ સ્વામીને કહ્યું.

૪) તમને ધર્મ, પુણ્ય, સ્વર્ગ તથા મોક્ષથી શું મળશે?

રેવતીએ મહાશતકને કહ્યું.

(૧૦)

પ્ર.૫ નીચેના કાવ્યની પૂર્તિ કરો.

૧. સંસાર .... ઠોસ કરવા.

સંસાર કહે છે મહેનતથી થાય છે, આગમ કહે છે પુણ્યથી થાય છે.

આગમને અનુસરવા, દુનિયાથી જુદું જીવવું છે.

લોકો કહે છે ધનથી જીવાય છે, વીતરાગ કહે છે જ્ઞાનથી જીવાય છે. જ્ઞાનને ઠોસ કરવા.

૨. ધન્ય .... વીર થયા?

ધન્ય ધન્ય મેતારજ મુનિને, વીંટી વાધર શિર પર કસીને,

ઝીલે સમર્થ સૂર, કર્મ કર્યા ચકચૂર ... મહાસંત ... ક્યારે થઈશું?

ઊંડી ખીણમાં જેને નંખાવે, વળી ગર્દન અસિથી ઉડાવે,

મુનિ ઝાંઝરિયા, કેવા વીર થયા?

૩. ધર્મને .... મરવાનું.

ધર્મને મેં તો જીવનમાંથી, જૂદો પાડી દીધો, ધનપ્રાપ્તિમાં નડે ન એવો, સગવડિયો કરી દીધો,

જીવવું જાણે એવી રીતે, કદી યે ના મરવાનું.

૪. ગુરુ .... જાવું.

ગુરુ કહે તો તપ-જપ કરતા, શ્રાવક વ્રત અવધારું, ગુરુ કહે તો સંસાર છોડી, સંયમને સ્વીકારું,

ગુરુકૃપા પ્રભાવે મારે, મુક્તિપુરીમાં જાવું.

જય - જિનેન્દ્ર

- ❋ PLEASE CONATADØCT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.
- ❋ NEXT CLASS STARTS AUGUST 6TH/7TH MONDAY AND TUESDAY
- ❋ TO JOIN OUR TELEGRAM GROUP. CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914
- ❋ FOR BOOKS AND EXAM REGISTRATION